

STUDENTI

IZNĀK 2 REIZES
MĒNESI

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
10 SANT.

K. Branta un K. Upeslejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris

Rīgā, Tērbatas ielā Nr. 2, dz. 5. Tālr. 24065. Runas stundas: svētdienās no 11—12, pirmdienās no 18—19.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste Nr. 70. Pasta tek. rēķ.: 424. Gada abonem.: Ls 2,—. Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant., tekstā 60 sant., sludin. daļā 20 sant., par petitrindīņu + 5% sludinājumu nodoklis.

№ 219.

Piektdien, 1935. g. 15. februārī.

XIII. ak. g.

Brašiņu Ernests.

Latvietība un studenti.

Ik viena tauta skaita savu intelliģenci par nācijas ziedu. Intelliģence savukārt ar pilnu tiesību var turēt sevi par tautas smadzenēm. Tautas apziņa vispilnīgāk izpaužas tās skolotos, izglītos ļaudīs. Tādēļ šās apziņas vēsture noteic katras nācijas sabiedriskās kultūras vēsturi.

Ieskatījos pagājušā gadsimta studēto latviešu sarakstā. To sastādījis kāds tautiskā laikmeta pētnieks un sabiedriskās dzīves vērtētājs. Šis saraksts iesākas ar diviem latviešiem un ik gadus top kuplāks viņu vārdu skaits. Studēto skaita liknē, kas sastādīta pēc gadiem, augstuma līnija drebēdama, nedroši pamazam ceļas augšup, jo vairāk tā tuvojas gadsimteņa beigām.

Sarakstā vesela rinda vārdu, labāko, skoloto latviešu vārdu. Bet tikai kāds desmits no tiem izklausās pazīstams un miļš, sākot ar Valdemāru. Pārējie visi skan tukši, maznozīmīgi. Tos tauta nepazīst. Gandrīz visi šo vārdu valkātāji vairāk vai mazāk pārvācojušies, pārkrievojušies, vai citādi kā atsvešinājušies tautai.

Un skumji top pārdomājot, cik te cerību aizgājis bojā, tautas labāko cerību. Cik maz skolotiem ļaudīm rūpējusi tā tauta un zeme, kas tos izauklējusi. Tauta pat nevar saskatīt viņu nacionālo seju. Vai tiešām bende bija to noliecis līdz blukam? Vai tiešām sāpēs tā bija rokām aizsegta? Ne! Vienkārši pagājušā gadsimta studētie latvieši pa lielāku daļai bija nostājušies ar muguru pret savu tautu. Viņu nacionālais sejs bija pavērsts uz krievu, vācu un sociālistu pusi.

Bet latvju tauta taču bija mocījies un dzīvojuši, lai radītu šos dažus simtus, šo intelliģenci, kurai bija nest viņas idejiskos karogus. No viņiem gaidīja, ka tie pievienos tautu apzinīgāi dzīvei. Un tikai mazs, mazs studentu pulciņš, Valdemāra dibināts un Kronvalda atjaunots, bija tas, kas pavērsās ar seju pret savu tautu. Un tikai 20 gadus tauta raudzījās šais gaišajās sejās. Viņas aptumšojās 80. gadu pārkrievošanās tvaņā un pārkrāsojās 90. gadu «jaunajā strāvā».

Par tautiskā laikmeta skolotiem latviešiem, par tiem pašiem nedaudziem tautas darbiniekiem, Māters septiņdesmito gadu beigās varēja rakstīt, ka vārdi: Latvija, latvieši, tauta, laulība, attīstība, tēvija, patriotisms, brīvība, gaisma, centieni — viņiem esot bez noteikta satura. Vienīgais vīrs, kas esot mēģinājis tos noskaidrot, esot Kronvalds. Bet cik tad esot tādu, kas pilnīgi Kronvaldu saprotot?

Tāds ir spriedums par labāko laikmetu mūsu tautas nacionālā domāšanā. Astoņdesmitie un deviņdesmitie gadi nav pat šāda vērtējuma cienīgi. Bēdīgi izbeidzās XIX. g. s. dodams vietu vēl bēdīgākam XX. gadsimtenim. Intelliģentie tautieši ar maz izņēmumiem veda latviešu tautu šķērsam sev pašai, pulgojot latvietību un tautiskumu. Mūsu gadsimta sākumā nekas nebija grozījies par labu attiecībās starp intelliģenci un tautu. Īsi pirms pasaules kara Marģers Skujenieks raksturoja latviešu studentus šādiem vārdiem: «tagad latviešu studentu skaits nesalīdzināmi lielāks nekā pirms 20 un pat 10 gadiem. Agrāk viņus skaitīja desmitiem, tagad simtiem. Varētu domāt, ka

A. Romans.

Iesvētīšanas diena.

DESMIT GADI

Šodien paiet kopš dibinātas latvju studentu vienotnes.

Arī turpmāk, vienmēr un visur sekojot līdzī laika garam, vienotņu mērķi un sasniegumi kalpos:

zinātnei, darbam, skaidrībai, brīvībai un tēvuzemei!

daudzo simtu starpā atradīsies prāvs pulciņš tādu, kas darbīgi piedalās sabiedriskā dzīvē, bet patiesībā tā nav. Tikai nedaudzas atsevišķas personas mēģina ko darīt. Gandrīz 90—95 proc. no visiem latviešu studentiem sastāda inertu pūli...

«Mūsu nolūkiem ir no svara konstatēt, ka ar visai maziem izņēmumiem tagadējie latviešu studenti ir garīgi invalīdi...» «Studiju laikā latviešu studenti parasti uzturas ārpus Latvijas. Viņu lielākā daļa dzīvo Pēterburgā, Maskavā, Tērbatā un citās krievu augstskolu pilsētās. Dzīve ārpus Latvijas ātri atsvešina jaunos studentus no latviešu sabiedriskās dzīves...»

«Latviešu studentu lielākā daļa gandrīz itin neko nezina par Baltiju un Latviju...» («Nāc. jaut. Latvijā», 1913.).

— Tā nu mēs redzam, ka intelliģence un tauta līdz neatkarīgai Latvijai tikai retums gājuši roku, rokā. Tikai daži studētie ir bijuši tautas domu un centienu ideologi un nacionāli cīnītāji.

Intelliģence dēvē sevi par tautas smadzenēm. Notikumi liek mums atzīt, ka latviešu tautas smadzenes, latviešu studētie un izglītie ļaudīs, nav savu lepno uzdevumu izpildījušas. Šam smadzenēm nav bijis

spēka apturēt un izdomāt dziļo latvietības un tautības problēmu līdz galam.

Es kādreiz sarunājos ar kādā tautiskā iestādē kalpojošam studentēm. Es pārmetu tām remdenību un mērenību nacionālā domāšanā un dzīvošanā. Es izteicu domas, ka studentos ap nacionāliem jautājumiem vajadzētu tīties spēcīgākām un straujākām jūtām, ka līdzšinējie studenti bijuši nacionālā ziņā vienaldzīgi, bezpersonīgi, mazasinīgi, ka visa latvietība studentos pastāvējusi tikai vārdos, ka tā neizpaužas konkrētās formās: uzvalkos, ierāzās, tikumos un tml. Mēs runājām sirsnīgi un nopietni. Beidzot es saņēmu atbildi, kas lika man pārdomāt visu jautājumu par studentu attiecībām pret tautu un tautiskumu. Austrā S. man teica apmēram tā:

«Kamdēļ jūs nelieciat mums mieru ar savu tautiskumu un latvietību? Mēs nevaram un negribam par to daudz domāt. Mums taču gribas arī mazliet personīgās laimes, kurū mēs nekad neiegūsim kalpodami tikai latviskajam. Eiropas civilizācija, modes un konvencijas ir ērtas. Tās neprasa no mums nekādu piepīšanās. Mēs jūtamies visai patīkami un varam nodoties personīgai labsajūtai. Tautiskos svārkos es jūtišos neērti un tas bojās labo prātu.»

Es sapratu, ka nevien tagadējie mūsu studenti, bet arī agrāko laikmetu ir pārāk daudz ko upurējuši «personīgai laimei» un labsajūtai. Karjērisms un ērtības ir bijušas tās, kas intelliģenci aicinājušas iet pa ceļiem, kur tautai un latvietībai nācies pagriezt muguru. Nacionālās jūtas vispirms ir cīņas jūtas. Bet cīņas nav nekad bijis nekādu ērtību...

Mūsu laiks ir jauna pasaules uzskata celšanas laiks. Tas nav vēl programmu laiks. Vēl prāts ir jānogremdē atzišanu dziļumos, lai sirds varētu pacelties līdz debesīm. Par nožēlošanu ir dziļumi, kuŗos mūsu studējošie prāti vēl nenolaižās, tie ir nācijas dziļumi. Ja pirms kara parādījās divas grāmatas par mūsu tautības teoriju un praksi M. Skujenieka un M. Valtera sacerētās, tad Latvijas brīvvalsts laikā tādu nav radies, lai gan laikmets to prasa un apstākļi pieļauj. Vēl joprojām starp intelliģenci un tautu ir plaisa. Vēl studētie nav mūsu tautas nacionāli apzinīgākie, kā to tauta varēja gaidīt. Bet es nešaubos, ka nākotnē tie tādi taps un mums nebūs jāsakā līdz ar P. Struvi: «Krieviju nobeidza intelliģences nenacionālisms, vienīgais gadījums pasaules vēsturē, kad nācijas smadzenes piemirsa nacionālo ideju.»

Prof. Vasilis Sinaiskis.

Dzīves problēma kā jauna zinātne.

Dzīve — cik skaists ir šis vārds! Tas iegūst savdabīgu un dziļu nozīmi, kad to pieminam kopā ar citu vārdu — nāvi. Kā ko nepatīkamu mēs izjūtam tuva cilvēka nāvi, viņa miesas sadalīšanos un dzeltainos plankumus uz sejas. Vēl vairāk mūs pārsteidz cilvēka iezārkošana un kapa bedres drūmais noslēpums. Šie iespāidi jaunībā sevišķi asi pie mīlotā cilvēka nāves. Vēlāk cilvēks pamazām pierod, sāk uzskatīt nāvi kā kaut ko dabisku un neatvairāmu un gaida pēdējo dzīves cēlienu lielākā vai mazākā mērā pazemīgi.

Dzīve cilvēkam ir saule, gaismas ēnu spēle, nerimusi kustība, vaigu sārtums un dedzīgu acu mirzums. Smieklis un lēnīgais smaids, straujā sirds un skumjās ilgas pavada cilvēku domas, gan cēlas, gan atbaidošas. Dzīve ir noslēpumainu dziļu avots. Dzīve kādā lielā grāmatā nosaukta simboliskā vārdā — leva, līdz kuņas radišanai nekā netrūka šīnī pasaulē, bet trūka dzīves. Vientūlais Ādams skumji klīda Ēdenes dārzos, kur daba slavina savu radītāju, ilgdomāties pēc savas — cilvēka dzīves.

No seniem laikiem cilvēki domājuši par dzīves noslēpumu un cilvēku dzīves problēmām jo sevišķi. Daudz dažādu raksturojumu dots dzīvei, bet nevienam no tiem nav apmierinājis cilvēku. Tāds, piem., slavenais Aristoteļa raksturojums: dzīve ir barības uzņemšanas, augšanas un sairšanas process, kam pamatā ir princips, kas mērķi ietver pats sevi (entelechia). Grieķu vārds «entelechia» apzīmē darbību un esmi kā pretstatu materiāli un iespējamībām (potencēm). Filozofija šo raksturojumu akceptējusi tai nozīmē, ka dzīve ir aktīva darbība, kurā viena vesela atsevišķo daļu dažādība un formu daudzveidība

saistās mērķsakarīgi zināmā vienībā, kuņas mērķis nav rodams ārpusē, bet gan — šīnī pašā veselā. Šis raksturojums atšķir dzīvi, piem., no pulksteņa mēchanisma, kur gan vērojams mērķsakarīgu vienību, bet kurai nav iekšēja pamatojuma, mērķa, kas kalpotu pats sev (pašmērķa). Senie materiālisti (Dēmokrits, Epikurs) ir mācījuši, ka dzīves parādību pamatā gul mēchanika, mēchaniskā atomu savienošanās un sairšana un ka dvēsele sastāvot no apaļiem, gludiem atomiem, kas līdzīgi ugunij izplatās viscaur, radot siltumu un izsaucot dzīvības norises. Degšanas procesu vēlāk apmainīja pret citiem jēdzieniem, bet arī tie dzīvības izpratni nepavirzīja uz priekšu.

Kas zīmējas uz tagadējo formālo dzīves izpratni, tad to uzskata lielāko tiesu par sevi noslēgtu dabas spēku un materiālas kustību, kas norit apstākļos, īpatnējos dzīvai radībai un kam dota iespēja darbībai, kas rada pārveidības materiāli un enerģijā. Tas būtu vispārīgākais zinātnes uzskats, kas tomēr nav devis skaidrību šai sarežģītajā jautājumā.

Citu dzīves izpratni centusies dot reliģiskā doma, kas dzīvi raksturojusi kā Dieva roku darbu. Cilvēks ir pēc Dieva līdzības un veida. Dievs ir pati dzīve. Visa pasaules radība ir nākusi no radītāja un uzskatāma par Dieva spēka izpausmi. Vadoties no šī uzskata, viss pasaulē ir dzīvs, nav nedzīvās dabas. Tas, ko par nedzīvo dabu mēs saucam, ir cilvēku nespēja konstatēt dzīvību, kur viņa patiesībā atrodas.

No aprādītā reliģiskā uzskata, nāve ir tas pats, kas dzīvība, tikai izteikta citos veidos. Viscaur ir tikai viena dzīvība, lai gan izteikta visdažādākās dzīves formās. Nāve nes šo formu ciklisku pārveidību. Tomēr cilvēku apziņā dzīvība un

J. Rozentāls.

Nāve.

nāve kā zināmas dzīves formas paliek kā parādības pašas par sevi, un tāpēc veltas ir mūsu pūles izdibināt atbildi uz jautājumu: kas ir dzīvība un nāve?

Tak šim jautājumam varam piešķirties daudz vienkāršāk: no dzīves lietderības viedokļa. Kā dzīvot dzīvi, lai to nodzīvotu un izdzīvotu vispilnīgākā un labākā nozīmē? Skolās un augstskolās nav tādas zinātnes, kas dotu atbildi uz šo jautājumu. Tie noteikumi, ko dod mums reliģija un ētika, kā vajaga dzīvot, nevar atsvert patstāvīgas, vienotas un viengabalainas zinātnes trūkumu, par pilnīgāko un daļāko dzīves nodzīvošanu. Tāpēc izteiksim cerību, ka nodibināsies nepieciešamā cilvēkiem zinātne par cilvēku dzīves pamatiem. Saprotams, būdama pilnīgi jauna, šāda zinātne prasīs savas metodes, materiālus un sistēmu. Bet lai cik lielas grūtības

šai nozarē zinātniekiem stātos pretim, agri vai vēl šāda zinātne būs nepieciešama universitātes. Studenti mācās dažādas zinātnes, sākot no mēchanikas un beidzot ar filozofiju un reliģiju, bet visas tās jaunajam cilvēkam nedod to sintezi un pamatu, kas katram nepieciešami zināt: kā savu dzīvi pilnīgāk un skaistāk nodzīvot.

Šī lietišķā zinātne ar laiku paliks par teorētisku zinātne, cilvēcisks dzīves pamatojums. Šai nozīmē mūsu universitāte kā pirmo mēģinājumu pasaulē varētu iespēt nodibināt zinātne par cilvēku dzīves pamatiem. Mums ir iespēja kultūras laukos sacensties ar citām nācijām, un šāda zinātne būtu uzskatāma par katras nācijas kultūras vainagu.

Atliek izteikt cerību, ka apskatītais jautājums skars vienlīdzīgi kā (Turpinājums 3. lapp.).

J. Stumbergs,
goda tiesnesis.

Par juristu ētiku.

Par darba ētiku vispār plašāk jau izteicies Jānis Students «Studenta» š. g. 24. numurā. Izpildot god. redakcijas uzaicinājumu, gribu izteikt savas domas par juristu aroda ētiku.

Lai varētu izšķirt jautājumu par juristu darba ētiku, vispirms jāņem vērā, kas ir viņu aroda uzdevums, jo tikai tad būs iespējams zināt, kas no tiem prasāms.

Gribētos pielīdzināt juristus ārstiem, kurus uzmeklē cietēji tiesību un pienākumu jautājumos; viņiem jāpalīdz tiem tāpat kā mediķiem miesas slimībās vai mācītājiem savu konfesiju piederīgiem dvēseles dzīves lietās.

Pilsoņu tiesības un pienākumus normē valsts varas izdotie likumi. Teorētiski katram valsts pilsonim likumi ir jāzin; likumu nezināšana neviena rīcību neattaisno. Ar likuma zināšanu vien taču nepietiek; katram tie arī ir jāsaprot un pareizi jāizpilda. Praktiski tomēr kam var būt iespējams visos likumos pareizi orientēties. Valsts varas pats plašākais darbs ir taisni likumu un rīkojumu izdošana; likumi iznāk, tiek grozīti, papildināti, atcelti dažreiz jau pēc neilga laika. Likumu nepārzināšanas dēļ pilsoņiem bieži nākas ciest, savas tiesības zaudējot vai laikā neizlietojot vai arī nokavējot savu pienākumu izpildīšanu. Viņiem rodas tiesiskajā sfairā visādi grūtības vai vieglākas dabas sarežģījumi. Ne katreiz tiem izdodas pašiem izšķirt jautājumus par personīgām attiecībām ģimenes dzīvē, par mantojumiem, par prasībām saistību lietās; tālāk par attiecībām ar valsts un pašvaldības iestādēm un t. pr. Neatkarīgi no šādām civila rakstura lietām, jo svarīga nozīme ir jautājumiem par noziegumu un pārkāpumu būtību, kuļos pilsoņi ir apsūdzēti vai apsūdzami. Šādu kriminālietu pareiza nostādīšana kā no faktiskās, tā juridiskās puses pieder pie visgrūtākajiem uzdevumiem, no kuļū atrisināšanas atkarās pilsoņu manta, gods, brīvība un citas svarīgas dzīves intereses; nepareizi vai pat netaisni juristu atzinumi var tiem atņemt ne katreiz vairs izlabojamus zaudējumus.

Tas viss, domāju, attaisno tiesību vai pienākumu sfairā cietušā pilsoņa saūdzinājumu ar slimnieku, kam jāmeklē palīdzība pie jurista kā ārsta, bet šā pēdējā pienākums ir viņam palīdzēt atgūt savu taisnību vai mazināt ļaunumu, kas tam jau ir uzbrucis.

Pēc sava aroda juristi tuvāk sadalāmi tiesnešos un advokātos. Pirmājo uzdevums ir izšķirt

tiesību un pienākumu strīdus valsts pilsoņu pašu starpā un starp viņiem un iestādēm, otrājo — dot juridiskus padomus pilsoņiem un aizstāvēt viņu intereses tiesās. Prokurori ievada krimināllietas, uzrauga viņu kārtīgu izmeklēšanu un beidzot uz tur pret apvainotiem pilsoņiem apsūdzību tiesās.

Bet visiem juristiem vienādā mērā pienākas kalpot vienam un tam pašam augstam mērķim — atklāt un celt gaismā taisnību. Katram pilsonim jābūt pārliecinātam, ka viņa tiesības ir nodrošinātas ar likumu un ka tik ilgi, kamēr viņš pats nepārkāps likumu un patvaļīgi vai ļaunprātīgi neielauzīsies cita pilsoņa tiesību robežās un tik ilgi, kamēr viņš izpildīs savus pienākumus, viņam būs netraucēta dzīve.

Šo pilsoņu tiesību nodrošināšana pieder pie valsts varas visnopietnākajiem uzdevumiem. Tās pienākums ir iecelt tiesnešu amatā un pieļaut advokātu aroda vispusīgi pārbaudītus un viņu uzdevumiem atbilstošus darbiniekus, jo no šīs izvēles vislielākā mērā atkarās pašas valsts un sabiedrības labklājība.

«Justitia regnorum fundamentum»!

Juristi ir valsts pamatu sargi. Kādiem tad tiem jābūt, lai attaisnotu šo savu smagās atbildības pilno uzdevumu?

Lai juristi varētu pilnīgi nodoties kalpošanai taisnībai, viņiem iekšīgi jābūt pilnīgi neatkarīgiem. Tiem jāpatur acis, ka likuma priekšā visi pilsoņi ir vienādi, lai nabašas valsts iestādēm jārespektē savi izdotie likumi, un tiesu pienākums ir rūpēties par to, lai pilsoņi būtu pasargāti arī no valsts iestāžu ar likumu nesavienojamām prasībām. Juristiem jābūt arī psihologiem un cilvēku pazinējiem, lai saprastu viņu dvēseles dzīvi un pēc tās novērtētu viņu darbību; tas vajadzīgs, lai juristu atzinumi un spriedumi iznāktu pareizi, cik tas no viņiem, arī tikai cilvēkiem ar aprobežotām spējām sagaidāms. Juristiem jābūt bezpartējiskiem; ne velti Temīdu atēlo kā sievieti ar aizsietām acīm un ar svarienu rokā. Tiesneši būs netaisni, nostājoties viena vai otra prāvnieka pusē tā pretīniekam par kaiti vai vadoties no kādiem ārpus tiesas gūtiem apstākļiem — vienalga aiz kādiem iemesliem — savas karjēras, tuvinieku, mantas vai citu kādu patīgu interešu dēļ. Tiesniešiem jābūt pacietīgiem savā darbā, lai vispusīgi un rūpīgi pārbaudītu visus apspriežamās lietas apstākļus. Viņi nedrīkst lietas

gaitu veltīgi novēlēt; viņiem jāgādā, lai iespējami vistuvākā laikā tiktu pie savas taisnības. Viņu pienākums ir arī, kur vien iespējams, panākt izlīgumu prāvnieku starpā un tā veicināt mieru pilsoņu starpā.

Advokāti būs smagi noziegušies pret ētikas prasībām, aiz patīgām interesēm pamudinot pilsoņus uz veltīgu prāvīšanos apzināti netaisnās lietās, kavējot lietu gaitu, pavirši strādājot, vai pat sava klienta interesēm par kaiti stājoties sakaros ar viņa pretīnieku. Kopā saņemot, juristu pienākums ir vispusīgi apsvērt visus attiecīgās lietas faktiskus apstākļus un pēc sirdsapziņas dot kā advokātam — savus slēdzienus, bet kā tiesnesim — jau valsts varas vārdā savu spriedumu pilnīgā saskaņā ar pastāvošiem likumiem.

Visas šīs juristu ētikas prasības, redzams, ir ļoti smagas. Lai tās izpildītu, juristiem savā darbā ir pilnīgi jāuzpūrušas, tā sakot, jāsadeg. Viņu darbs prasa nevien likumu visplašāko pazišanu un pašā darbā tehnisku veiklību. Juristam jābūt ar nelokāmi stingru raksturu un siltu sirdi, drošsirdīgam, atsaucīgam. Ists jurists nedrīkst domāt par sevi, saviem darbā sasprindzinātiem nerviem, par savām ērtībām laika ziņā u. t. t. Tiesnesim sevišķi jāpatur vērā, ka katrs viņa spriedums smagi ķer vienu vai otru prāvnieka pusi; ka viņa spriedums, ja aiz viņa vajnas būtu iznācis netaisns, nepareizs, radīs nevainīgam pilsonim smagas ciešanas un daudzreiz nemaz vairs neizlabojamus zaudējumus viņa visdārgākās dzīves interesēs. Galu galā netaisns spriedums smagi uzgulsies uz paša tiesneša dvēseles un ļaunā viņam sirds mieru.

Isti sakot, juristam, ja viņš grib atbilst sava aroda ētiskām prasībām, ir jāaizmirst sevi un jākalpo savam amatam, tā sakot, ar sirds bijāšanu. Karjēristi, mantas, goda un citāda sava labuma meklētāji labāk lai neiestātos jurista amatā; viņi nodara valstij un sabiedrībai lielāku ļaunumu nekā atklāti ienaidnieki; laudzami tiem dāvāto uzticību, tie spēlē vilku lomu avju drēbēs. Nav tādēļ brīnums, ka visu tautu literatūrā, sākot jau no Vecās Derības praviešiem, netaisni tiesneši tiek asi notiesāti un tiek izteiktas ilgas, pēc taisnām tiesām. Par netaisna tiesneša tipu, kas «Dievu nebijies un no cilvēkiem nekaunējies», lasāms arī Lūk. 18, 2—5. Gribētos beigt ar Zālamāna sakāmvārdu:

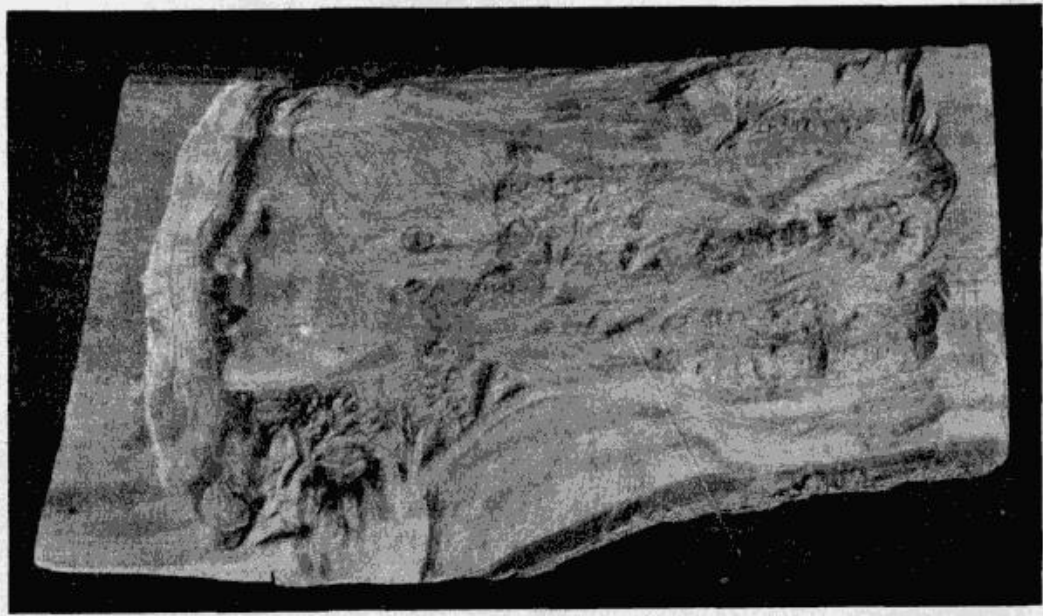
«Taisnība paaugstina tautu» (14, 34).

Kaut mūsu pieaugošā juristu saime to ņemtu pie sirds Latvijai par svētību!

Dzīves problēma kā jauna zinātne.

(Turpinājums no 2. lapp.).

mūsu universitātes, tā arī kultūralās sabiedrības uzmanību. Jo, ko studentiem faktiski sniedz tagadējās universitātes zinātnes!? — Galvenā kārtā aroda zināšanas un zināmu loģiskā prāta attīstību. Bet divaini būtu mācīt studentus tikai par labiem un gudriem arodniekiem, nedodot tiem vispārēja skata uz dzīvi, nemācot tiem, kā šo dzīvi vislabāk un pilnīgāk nodzīvot. Tas būtu maldīgs uzskats, ja šo zinātņi uzskatītu par zināmu recepšu krājumu. Diemžēl šādu recepšu ir stipri daudz. Šādai zinātnei vajadzētu noskaidrot un sakausēt vienā veselā visu cilvēka dzīves problēmu. Šāda zinātne studentiem būtu tikai cilvēka dzīves zinātniskais pamatojums. Vēl jo vairāk, par šādu zinātņi mums tagad jādomā, kad pasaulē veidojas spēki, kas apdraud kultūru un pašu cilvēku.

G. Šķilters.

Pavasara dziesma.

J. Ātrēns.

Sporta bacilis.

(Piezīmes par dzīvi Zūrihē).

Sports ir šīs dienas kultūralās pasaules skaļais kliedziens. Ar to jāsatiekas visiem visur; tam nevar paiet nekur garām. Pat cilvēks, kas nekad par to nav interesējies, kuŗa dabai nav nekā ar sportu kopēja, piem. kā man, tomēr par šo jautājumu jāsaik interesēties. Ievērojamākais ir tas, ka dzimtenē es šo moderno kliedzienu nesadzirdēju tik skaļi, kā es to dzirdu te. Darbs un atpūtas brīžos sports; aizes par sportu, dažādas mīklas, uzdevumi — viss grozās ap sportu.

Pirmdienā jaunākās ziņas par svētdienā notikušām sporta sacīkstēm; otrdienā — šo rezultātu novērtēšana un salīdzināšana ar agrākiem rezultātiem; trešdienā — saņem jaunākās ziņas par gaidāmajām sacensībām; ceturtdienā — izredžu mierīga pārrunāšana un varbūtību zīlēšana; piektdienā — sporta kaislība sāk kāpt galvā, noslēdz derības; sestdienā — skriešana un braukšana pa kaklu pa galvu uz saicīšu nozīmētām vietām, kas izkaisītas pa visu Šveici un svētdienā — uztraukties, kliegt, pamudināt, svilpt, t. i. visādi izrādīt savu prieku, sašutumu, netaupot šim nolūkam enerģiju. Tas esot veselīgi.

Ta ir psihoze, kuŗai negribot pamazām arī pilnīgi svešam un neitrālam cilvēkam jāpadodas; gribot negribot jāsaik mācīties orientēties

šīnī mudžeklī, kur futbols, hokejs, slēpošanas, velosipēdu, motorratu, auto skriešanās, golfa, boksa, grieķu-romiešu cīņas ar noteikumiem un brīvā stilā. Droši tas nav viss, bet man pietiek ar minēti. Lai nebūtu gluži bez sajēgas, esmu savu kūtumu pārvarējis un apmeklējis vairākas reizes šādus sarīkojumus. Iespaidi ir ļoti jocīgi un tos bez ilgākas un pamatīgas analīzes nevar pat formulēt. Bet jo vairāk par tām lietām domā, jo vairāk nāk atmiņā dažas vēstures iedvesmotas gleznas: vecā Sparta ar saviem morotona skrējējiem, kas saļimst bez dzīvības pie sasniedzta mērķa; gladiatoru spēles Romā, kur uzvarēto pēc skatītāiu vēlēšanos uzvarētais bez žēlastības nokāva, lai nākošo reizi tas pats kristu par upuri kādam citam spēcīgākam; Spānijas vērsu cīņas; tam līdzās, līdzības izsaukti, viduslaiku sarti. Visam cauri ir kultūrai, ir civilizācijai sporta laukumā dzirdams varenais vecu vecais kliedziens — maizi un izpriecu.

Stadioni milzīgi; viss liecina, ka te saplūst milzīgas lauju masas. Jā, parastais apmeklētāju daudzums te esot ap piecpadsmitūkstošu, bet esot gadījumi, kur šis skaits dubultojoties. Laukums apzots slīpām rampām, kur stāv cilvēks pie cilvēka. Tie nostāv te divas, trīs un vairāk stundu. Laika apstākli ir si-

kums: var lietus līt, var saule cepināt, var arī dūšīgi salt. To skatītāji nejut; tie dzīvo līdzī tam, kas notiek laukumā. Arī ziemas laiks un isā diena nav par šķērslī sporta spēlēm. Biezā sniega kārtā norulēta, laukums spilkti apgaismots neskaiftāmiem spēcīgiem elektriskiem staru metējiem. Bumba kā dzīva šaudās starp cilvēku figūrēm. Spēlētājiem jārada liela veiklība, un tas jau nekas, ka pamats mazliet glumāks, ka parasti vairāk krit — arī spēle aizraujošāka, pilna dažādām nejausībām. Pie vieniem vārtiem niknāka cīņa; tomēr uzbrukumā laimīgi atsists, un spēle pārsviežas citā laukuma stūrī, bet še gan viens palicis guļot! Pēc kāda laiciņa to pamanījis tiesnesis; iss svilpiens — pāris sekundēs kritušais pazudis, un atkal spēle turpinājas ar iepriekšējo spraigumu. Nevienš nav nekā manījis, nevienš tālāk par to neinteresējas!

Velobraucēju skriešanās. Temps ātrāks; dažāde krāsu krekli zib gar acīm; vesels mudžeklis; sākumā grūti orientēties. Pamazām pierodu un sāku interesēties par atsevišķiem sacīkšu dalībniekiem. Te piepēši, nezinu kāpēc, vienam kaut kas samīsās, un tas krit, aizraudams sev līdzī lielu svītru sekotāju. Viens acumirklis, un raibie krekli guļ vienā čupā ar ratiem. Piesteidzas glābēji un pamazām mezglu atšķētiņa; viens, otrs iet klibodams, vienam otram uz ātru roku izdara pārsiešanu, trešo uz rokām aiznes

prom. Kam mazāk ticis, tas steigz izlabot kritiena izsauktos rata defektus, un pēc kāda laiciņa to atkal redzu jožam līdzī citiem pāri palikušiem. Šai starpgadījumā atkal mani pārsteidz publikas vienaldzība. Atliekas domāt, ka tā laikam parasta lieta un ka tas pieder pie programmas. Toties ilgi nerimstoša sumināšana uzvarētājam, ziedi, balvas, fotografēšanās, autografi daļļu blokos un t. t.

Rezultātā to vakaru ilgi nevarēju aizmigt; tikko laižos snaudā — sāku acu priekšā dejot balti, sarkani, zili velniņi; viens otram dzenas pakal, gāžas, ceļas, atkal skrien, veļas... Jā, tā nebija viegla nakts. Laikam tie nervi nav šai virzienā ietrenēti!

Biju gan apņēmies vairs kāju uz to pusi nespert, bet jo dienas, jo mani darba biedri vairāk mudina aiziet uz boksa sacīkstēm. Tas jau neesot cilvēks, kam šis cēlais sporta veids nesagādājot baudu — liek pa galvu, apveļas, skaita līdz desmit... Mana apņemšanās jo dienu kļūst vājāka; būs jāaiziet, košie zaļie! — kaut arī žēl upurēt nakts miegu.

Jā, šis bacilis ir ļoti lipīgs; man bailēs, ka atgriezīšos dzimtenē par lielu sporta cienītāju. Žēl tikai, kāpēc man vajaga arvienu redzēt to, kas mani satrauc un uzbudina, kāpēc es nevaru pavirši aizrauties līdzī citiem? — Laikam es nemāku vēl pareizi redzēt un pareizi novērtēt.

Bet laiks taisa meistarū!

Māksla

Operas «Otello» atjaunojums.

«Otello» — Džuzepes Verdija priekspēdējā opera. Šis ģeniālais darbs drāmatisma un greisirdīgas kaislības apmācībā aizrauj klausītāju sev līdzī ar spēka svelmi, kas izverd gan kuŗi, gan orķestri sakāpinātos momentos. Te netrūkst arī isti modernu, mūsu laika instrumentācijas piemēru. Kopā ar «Aidu» abas operas stāv savrup kā saturīgākās. Laikmets, kuŗā meistars strādāja pie savām pēdējām operām, atradās jau zem Vāgnēra operu diezgan lielās ietekmes, tāpēc pēdējā cēliena Desdemonas vakara lūgšana un pēc būtības arī pati Desdemona neviņus atgādina «Tanheizara» Elizabeti.

Šī opera solīstiem viena no grūtākām, jo te plašajos dziedājumos prasīta milzīga balss izturība. Galvenās lomās Brechman-Šteņģele un A. Kaktiņš, kas jau dziedājuši agrāk Kuperā iestudējumā, atjaunojuma izcēlās ar isti pilnvērtīgu tēlojumu un izteiksmīgu dziedājumu.

Otello partija, kas agrāk bija Rūd. Bērzīņa šedevrs, uzticēta Mr. Vētram. Šo grūtāko tenora uzdevumu Vētra veica ar apbrīnojamu izturību, stila samēru, pielietojot no sākuma rezervētāku izteiksmi, bet uz beigām pieaugot isti suģestējošā spraigumā. Vētra te teicami prāta sakausēt savas līrisma un drāmatisma robežas plūstošā ekspresīvā dziedājumā, tā pierādot vēl reizi sava talanta neizmēlamās iespējas. Jāpiezīmē, ka šo drāmatiskā tenora lomu diezin vai būtu iespējis un uzņēmies vēl kāds cits no mūsu dziedojiem. Diriģēja N. Annovaci ar parasti korekto žestu smalkjūtīgu frāzējumu. Visiem, kam tuva nopietna satura bagāta opera, «Otello» redzēt vērtīgs ieguvums.

Dzimtenes simfoniskā orķestra koncerti.

Dzimtenes simfoniskā orķestra koncerti jaunajā gadā pelna jau daudz plašāku ievēribu, ko liecina arvien apmeklētāju pilnā konservātorijas zāle. Līdz iespējamībai pazeminātā ieejas maksa un mūsu labāko diriģentu pieliktās pūles atskaidrojamos darbos, šķiet, būs tie iemesli, kas sāks ieinteresēt plašākas aprindas.

Pa koncertam diriģēja T. Reiters un Jānis Kalniņš, trešo — vēlīto ziemeļnieku mūzikai — Pēteris Barisons. Jāatzīmē šī jaunā diriģenta nopietnā pieeja izpildījumam. Viņa žests skaidrs, noteikts, bez liekām manierēm. Jūtāmu progresu manām arī mūzikālā linijā. E. Griģa svīte «Sigurds Jorsalfārs» — vakara labākais atskaņojums — izcēlās ar smalkjūtību, niānsējumiem. Prof. P. Šuberts izteiksmīgi vingri atskaņoja Griģu klavieru koncertu. Ansamblis varēja būt pārliecinošāks. Sekoja vēl A. Ābeles «Lāčplēša kaps» un Sibeluša «Somija».

Šiem koncertiem būtu vēlams piegriezt arī turpmāk pelnīto uzmanību. Arv. Žilinskis. Nacionālā teātra divi beidzamie jaunzvedumi Al. Dimā «Kins» un Elinas Zālītes «Svešās asinis» pelna, lai šos darbus, nopietnu psiholoģisku lugu cienītāji katrā ziņā redzētu.

Kina darbība norit uz vēsturiska fona, kad aktieris bija tikai «komēdiants». Aristokrācija gan redz viņā lielu mākslinieku, jūt viņa gara pārākumu un cildenumu, pat Velsas princis dāvā viņam savu draudzību, bet tā nav sirds draudzība — līdzīgam ar līdzīgu, tā ir tikai uzjautrināšanās un lēpošanās ar ko neparastu un oriģinālu. Māks-

linieks to saprot, viņa personīgā dzīve režģijas ar šiem uzskatiem un viņš nonāk līdz sadursmē. Tikai pateicoties tam, ka Velsas princis ļoti jautras dabas un viņam nepatīk tragēdijas, bet priecīgas beigas, arī Kina ceļš izlīdzinās. Lugas pirmajā plānā tad, protams, likti Kina personīgie pārdzīvojumi, ne sociālie konflikti.

Režisors Zariņš nav piegriezis tik daudz vēribas lugas ārējam ietērpam kā saturam, un ar to var samierināties. Arī Valdmāņa dekorācijas skaistas.

Publikas uzmanību un simpatijas paņem titulomas tēlotājs Teodors Lācis. Viņa tēlojums ir tik pārliecinošs un suģestējošs, ka te grūti ko labāku vēlēties. Tā vien liekas, ka Kins ir kauls no viņa kaula un gars no viņa gara. Tālab arī publikā pastāvīgi redzami nevien visjaunākās, bet arī jaunās paaudzes aktieri. Te ir ko mācīties: bez tam arī pats lugas saturs ir aktiera dzīve.

Elinas Zālītes, Svešās asinis ir vērtīgs ieguvums latviešu drāmatiskajā literatūrā. Darbs ir interesants nevien pēc satura, bet arī pēc uzbūves. Nosacījums, kā luga izveidosies, tiek dots jau pirmajā cēlienā, un tomēr drāmatiskais kāpinājums aizvien aug, psiholoģiskie pārdzīvo-

jumi aizvien paplašinās un padziļinās, kamēr tad, beidzamajā skatā spraigums ir tik liels, ka jāizsaujas zibenim, lai cilvēka dvēsele paliktu gan guļam izpēta un sasīsta, bet tomēr mierīgākā, klusākā sapē.

Lugas centrā 2 problēmas: iedzimtība un ģimenes laimes skaidrība. Šoreiz tā ir sievietē, kas «savu laimi» paņem ārpus ģimenes un cieš, ka tas tā ir, virietis te ir latviešu «skaidrās dvēseles» iemiesojums un iegūst līdzjūtību publikas acīs. Blakus šiem galvenajiem jautājumiem uzpeld vēl citas pārdomas, un tas ir autore nopelns. Katrā ziņā, nav jāalzmirst, ka milākā izvēlei lugā ir gadījuma raksturs. Tikpat labl autore varēja likt tam būt arī citas tautības un citā, varbūt pat psiholoģiski pārliecinošākā situācijā, bet vēstures apstākli autore izvēlēta situācijai ir labvēlīgi un skatītājam dod īstenības pārliecību.

Lugas inscenējums (Zariņa) ir labs, Cimmermāņa dekorācijas uz grozāmās skatuves piemērotas.

Tēlotāji patiešām stāv uzdevumu augstumos. It īpaši tas sakāms par Alisi Brechmani, kas svīnēja arī savu 25 gadu skatuves jubileju un pēc izrādes saņēma dāvanas, apsveikumus un pat Trijuzvaigžņu ordeni. Šāds ziemeļnieciski patvalīgs un kaislīgs sieviešu tips, kāda ir Anna Roga latviešu literatūrā ir varbūt vēl tikai Blaumaņa Raudupīrte; un šādas lomas tēlošanai nezin vai atrastu ko labāku, kā Alisi Brechmani. Tā ir vesela, dziļi spēcīgas un tomēr tragiskas sievietes dzīve, kas dažās stundēs skatītāja priekšā tiek izsmelta.

Lugas valoda un situācijas ir ļoti latviskas, un tās vēl latviskākas padara B. Rūmniece, Liekas, tiešām, ka vairs gūšāku, skaidrāku, milāku un dzīvāku latviešu mātes tēlu nevar parādīt, kā viņa to dara. Ejiet un skatīties, kamēr vēl viņa spēj tēlot un uz skatuves degt, un ieslēdziet šo tēlu dziļi krūtīs!

No pārējiem tēlotājiem, izcēlās Osis. Dziļus, psiholoģiskus pārdzīvojumus viņš izteic meistariski. Traģiskajos brīžos, ne par velti, spīdās viriešiem asaras acīs. R. R.

Ziemas sportam NIVEA CREME vai EĻĻA

seja un rokas pamatīgi ierīvējamas ar Nivea-Creme vai Nivea-eļļu. Nivea-Creme vai -eļļa aizkavē ādas sprēgāšanu, un āda nezaudē savu elastīgumu. Nivea-Creme un -eļļa dziļi iesūcas ādas audos. Abi šie Nivea ražojumi sargā Jūsu ādu, spēcina viņu un dod viņai iespēju labāki pielāgoties temperatūras maiņām.

CREME: Ls. 0.50-1.60 / EĻĻA: Ls. 0.90, 1.50 un 2.50 Rūon. A. S. „Pilot-Rigā”. Rīgā, L. Allonavas ielā 11

Somu mākslas izstāde.

Pašreizējā somu izstāde ir trešā ziemeļnieku mākslas vizīte pie mums. Un tā dod iespēju drusku ieskatīties tanīs tautas mākslas sasniegumos, kas daudzējādā ziņā ir aizsteigusies mums priekšā, bet kuŗas tēlojošās mākslas likteņi tomēr daudzējādā ziņā radniecīgi mūsu mākslas attīstībai. Tas vedams sakarā varbūt ar to, ka Somijas, tāpat kā Latvijas tiesiskā i kultūrālā patstāvība samērā jaunas.

Kā vieniem, tā otriem nav vecu kultūras tradīciju un pieminēkļu, no kuŗiem spontāni varētu izaugt mūsu šīs dienas māksla. Tai bieži vien labi paraugi un skola jāmeklē pie vecām kultūrtautām. Tas ne reti noved pie tā, ka sākotnēji spēcīga, liela doma zem sveša ietēra kļūst nevarīga un izkaisīta.

No vienas puses, raksturīgā steiga un lielā intensitāte garīgā dzīvē, kā mēģinājums panākt nokavēto, un dziļa prasība pēc nacionālas mākslas un kultūras vispār, bet no otras — neatvairāma aizrašanās no Vakareuropas kultūras tradīcijām, ir tie faktori, kas visnotāl ietekmē visu jauno valstu kultūrdzīves nianšējumu.

Somu mākslas patstāvīgais posms sākās tikai ar pagājušā g. s. vidu. Tas sakrīt apmēram ar mūsu nacionālās mākslas sākumu. Izstādē šis laikmets reprezentēts ar divu Vakareipā pazīstāmu somu meistaru, Edelfelta un Gallena-Kallelas vārdiem. Tikai žēl, ka izstādītā nav abu šo mākslinieku labākie darbi.

Tomēr vecākās paaudzes līnija saskatāma visumā diezgan skaidri un noteikti, ko vis nevar teikt par jaunākā laikmeta reprezentantiem. Te kopiespāids stipri nenoteiktāks un līnija svārstīga. Blakus stipri spēcīgiem un ierosinošiem talantiem ir arī vidēji un mazvērtīgāki darbi.

Apskatot atsevišķus autorus, sāksim ar vecāko paaudzi.

Vispirms te jāmin Edelfelds, Alberts, ar kuŗa darbību saistīta somu mākslas nostādīšana uz stingriem pamatiem. Viņš pirmais pielietājis arī franču ainavu glezniecības tradīcijas. Edelfelds ir tipisks ziemeļnieku mākslinieks, kuŗa īstais branžs ir noskaņu žanrs. Labs paraugs tam ir glezna «Zemnieces pie Ruokolaksias baznīcas», kas pieder viņa darbības agrākam posmam.

Savā samtainā kolorītā un tipu zīmējumos, šis darbs liek atcerēties mūsu Rozentālu. Viens no labākajiem darbiem izstādē ir zeltains

topos ieturētā mazā žanra glezniņa «Zemnieks ēd». Vēl jāatzīmē «Mets sienas gleznojums» un «Kopenhagenas osta».

Savdabīgu pasaules uztveri pauž Edelfelda jaunākais laika biedrs Gallena-Kallela. Viņa pasaule — mīti un pasakas. Redzamu vietu somu mākslā viņš ieņem ar Kalevalas tēlojumiem. Gallena māksla — drosmes un pirmatnējā spēka piesātināta. No izstādītiem darbiem jāmin spēcīgi gleznotā, ļoti ekspresīvā «Maksima Gorkija portrejs», «Meitenes galva» un «Rakstnieka Eino Leino portrets». «Veinemeinens un Aino» pieder Gallena mākslas agram periodam.

Savdabīgu naturalisma un simbolisma sajaukumu rada Gallena skolnieks Simbergs Hugo. Reāli gleznotas lietas un cilvēki viņam arvien ir kādas pārreālas, mistiskas nozīmības apdvesti. «Modela atpūta», «Laivas krastā», «Nāves vārti» u. c.

Haleneus Pekka, Gallena laika biedrs, glezno lirisma apdvestas ainavas un tautas tipus, kuŗos ienestā vienkāršība pauž lielu iekšēju spēku. «Aklajā» ar īpatnējo figūru novietojumu un spēcīgiem meln-balto laukumu kontrastiem panākta drūma verenības izteiksme.

Galīgi no reāli-natūrālās glezniecības ceņš aiziet Enkels Magnuss, dodams sev tīri gleznieciskas un formālas dabas uzdevumus; viņu interesē pati krāsa un kompozīcija. Labākie ir «Veksi parks», «Zvejnieku zēns» un «Sen-Remo parks».

Engbergs Gabriels ainavu gleznotājs dekoratīvā plāksnē. Spēcīgā un robustā uzbūvē ar auksto kolorītu rada īpatnēju asu ziemeļniecisku svaigumu. «Lauku ceļš», «Pirtī» u. c.

Īsā apskatā nav iespējams minēt visus izstādītos autorus. Aprobežošos ar raksturīgākiem pārstāvjiem. Un kas attiecas uz jaunāko paaudzi, tad te vēl daudzi nav galīgi izveidojušies un cinās arī ar tīri tehniskām grūtībām, kāpēc atzīmēsim tikai īpatnējākos.

Spēcīgs izdomā un ar glezniecisku pieeju ir agri mirušais Eriksons Henri; darbos jūtams liels iekšējs spraigums. Gleznas «Portrejs», «Sēņu tīrītāja», «Augusta vakars» u. c. dod liecību par vēl neizveidotu, bet bagātu personību.

Kollins ļoti sirsnīgs un patiess, ar lielu glezniecisku temperamentu. Drusku dekoratīvais krāsu uzliciens viņa audekliem piešķir neveiklu stūrāinību, bet reizē padara tos arī naivi sirsnīgus un nemākslotus. «Bērni» un «Pašportrejs» (pieder labākiem darbiem izstādē).

Īpatnējs ar savām dekoratīvgleznieciskām konstrukcijām ir Kaski, F. Formu vienkāršošana un krāsu laukumu geometriskā noteiktība atgādina mirušo latviešu gleznotāju Plassi. Labākie ir «Veļas mazgāšana» un «Bērni rotaļājās».

Vēl atzīmējami konstruktīvas pilsetas skatu gleznotājs Ekelunds Ragnars. «Klusā dabā» panākta teicama krāsu laukumu saskaņa, tāpat «Tallinas ainava» un «Pilsēta» Nr. 31.

Karlstedts, B. J., savās gleznās ienes primitīvu vienkāršību ar robusto apdari un īpatnējo kompozīciju. «Zeme».

Drusku vienmuļā, pelēcīgā kolorītā ziemeļu dabas nemīlīgo skarbumu labi atdevis Juvela Lennu. «Alandes zvejnieki» un «Vējaina diena».

K. Danne.

Valodnieka piezīmes.

Pret formu «dabas zinības» (Naturkunde) nav ko iebilst, bet kā izteikt adj. «naturwissenschaftlich»? F. «dabas zinātnisks» — adjektīvs atkarīgs no subst., kas latv. val. neiespējami. Tālab labāk sacīt dabzinātnes (Naturwissenschaft) un dabzinātnisks.

Das Kernholz — lieva (stiepta intonācija); das Splintholz — appleve, serde — mazākā daļa.

Isti pareizi ir forma «apmatojums», bet tā kā parasti lietā īsākās formas, tad atvainot var arī matojumu, piem., galvas ādas matojums.

Pereklītis (iss e), jo blakus izloknes pārklis, par ko droši nevar teikt ka te e zudis. Per (plats e), tāpat der, cer,

dreb, vēl (wünschen), bet vēlē (wählen) — šaurs e.

Apgaismotāju laikmets; blakus var buht kā iekārot; iekāre, tā arī apgaismot: apgaisme.

Viņš ir augsta cēluma (lautā intonācija) — dižas cilts (Ursprung, Herkunft) — tā runā Āzupnieki, un tā var runāt.

Ja kāds nevēlas internacionālo karjērista vārdu lietāt, var lietāt v. «censlis» kā zaglis, bēglis.

Lai atšķirtu jēgumus milā — māte (tēvamāte vai mātesmāte), lielā — melta (pieaugusi) m., sirmā — grāmata u. t. t., kas pēc izjūtas būtu jāraksta vienā vārdā, bet ko nevar darīt, lai nebūtu vārda

vidus jāloka, tad šos vārdus ieteicams rakstīt ar svītrīgu vidū.

Uzvārdiem, kas pēc būtības ir salikteni, lokāms tikai galotnes, piem., Zaļaiskalns, Zaļaiskalna, Zaļaiskalnam u. t. t.

Nepiedodami, ja latvietis svešvārdus, nerakstīdams tos pilnīgi oriģinālvadā, raksta tomēr tos ar dubultniekiem, ko latv. valoda nepazīst, piem. Saara (apg.), jāraksta Sāra (garš a). E. G.

Sports.

Latvju slīdskrējējs J. Andriks uzvar St. Moricā.

Akadēmiskās pasaules meistarsacīkstēs St. Moricā piedalījās arī Latvijas universitātes hokejkomanda un ātrslidotājs Jānis Andriks. Sevišķi izcilus panākumus guva Andriks, 4 distanču kopnovērtējumā izvirzoties I. vietā ar 198,57 punktiem, II. vietā holandiešis Dijkstra ar 201,83 pkt, III. — ungārs Lindners, bet IV. — polis Kotlarčiks. Atsevišķās sacensībās šādi rezultāti: 500 metru skrējienā uzvar mūsu meistars Jānis Andriks, veicot distanci 46 sekundēs, 2. Lindners 46,2 sek., 3. Dijkstra 46,8 sek., 1000 metru skrējienā Andriks veic distanci 1 min. 33 sekundēs, kas ir jauns Latvijas rekords. Arī šai skrējienā II. vietā Lindners, bet III. Dijkstra. 1500 metru skrējienā labāko laiku uzrāda Dijkstra, kamēr Andriks ar poli Kotlarčiku veic distanci 2 min. 30,6 sek., turpretim garākā distancē — 5000 metru skrējienā atkal uzvar Andriks 9 min. 18,6 sek., atstājot Dikstru II. vietā.

Arī mūsu hokejkomanda guva labus panākumus, uzvarot Itāliju ar 2:0, Franciju ar 1:0, Čehoslovākiju ar 1:0, bet zaudējot Ungārijai 0:4 un Šveicei 1:4 un ar izcīnītiem 6 punktiem ierindojoties III. vietā. Pirmo vietu turnīrā daļa Ungārijai ar Šveici ar 8 p., kamēr Čehoslovākijai tāpat kā mums 6 punkti, V. vietā palika Itālija, VI. — Francija. Mūsu komandā spēlēja: vārtos Lapainis, aizsardzībā Ozols un Vedējs, bet uzbrukumā pārmaigus Blukis, Jesens, Auziņš, Klāvs un ASK spēlētāji Pētersons un Petrovskis.

SELL ziemas sacīkstes būs Rīgā 16. un 17. februārī. Sacensību programmā ātrslidošana, daiļslidošana un ledus hokejs, bet Siguldā būs slēpošanas sacīkstes.

Atbild. redaktors: Roberts Spodris.
Kollēģijas priekšsēde Elza Galle.

Izdevējs:
L. O. studentu vienotību Vienība.

Sporta piederumu rūpniecība

A. Gailis
lielā izvēlē slēpju
saitiņas, slēpes

Rīgā, Tērbatas ielā 55 Tālr. 91906

DOMA MŪZEJS

ATVĒRTS SVĒTDIENĀS
NO 11-2

Vai vēlaties noskūties bez grūtībām?
Tad pielietojiet sekošus asmeņus
no pirmkl. zviedru tērauda

Marka ARROW-Luxus 0,08 l g. 0,40, 10 g. 3,80
Marka ARROW-Special 1 g. 0,25, 10 g. 2,80
Marka ARROW-Privat 1 g. 0,18, 10 g. 1,65
Dabūjami attiecīgos veikalos. Vairumā pārdošana:
pasta kaste 405.

Godalgots ar zelta medāli, Rīgā, sept. 1932. g.

Rīgas naglu fabrika BABERGS un B-DRI,

Rīgā, m. Nometņu ielā 6. Tālr. 41793.

Galvenais pārstāvis un pilsētas noliktava HERMANS VULFSONS
Rīgā, Vecpilsētā 19. Tālr. 20868

Baltroce

Labākais līdzeklis roku tīrīšanai

Piezīme: Baltroce tāis visnetīrākās rokas

tīras un baltas

Izgatavots Marijas aptiekas laborātorijā Rīgā, Marijas ielā Nr. 3. Tālr. 21865

Tabakas fabrika
„Trud“

Rīgā, Ģertrūdes ielā 103

„Flaxtrade“

Rīgā, L. Kalēju ielā 18/20

Jūsu veselībai!

Ēdat barojošo un garšīgo **Halva**

Semitaki • Rosinaki

no „Orient Halva Comp.“

Gogoļa ielā 7 Tālr. 26726, 26570

Preces labumu garantē panākumi
Liepājas izstādē

NOTIS

skolām, orķestrim, koncertiem un mājai
Pasūtījumus caur pastu izpilda 24 stundu laikā

K. Reinholds

RĪGĀ, Brīvības bulv. Nr. 1

Rūdolfs Vitols

Mēbeļu tirdzniecības
un rūpniecības nams

Mēbeļu tirgotava.

Grēcinieku ielā 6. Tālr. 28267.

Tirdzniecības un rūpniecības A./S.

O. J. Keller,

Rīgā

Teātra ielā 9.

Birojs: tālr. 22982.

Veikals: tālr. 22874, 22141.

Rūpniecības ielā 12. Mašīnu fabrika:
Tālr. 20688, 34382.

Kr. - B. Ķīmiska un laku fabrika

„Wm Hjordt“

dib. 1901. g.

Rīgā, Vecā Jelgavas ielā 27.

Tālr.: 42756, 42337.

Spirta un eļļas lakas, eļļas un lakas
krāsu politūras, ķīmisku piederumu
u. t. t. fabrika. Pašdarbīgs mazg.
līdz. «Borsils». Pretmitruma prepa-
rāts «Antihidrat».

Augļu kokus,
ogulājus un citus jums vajadzīgos
stādus iegādājiet no lielākās kokau-
dzētavas Latvijā

C. V. ŠOCHS

īpašnieks

P. BALODIS

Kokaudzētava — Stopiņos, pie st.
Salaspils. Kantoris Rīgā, L. Smiļšu
ielā 8/10. Pastkastīte 43. Tālrunis
23521. Cenu rādītājus izsūta uz
pieprasījumu.

Bankas kantoris

Arons Šmuljans

Tirgoņu ielā 4.

Galvas un desu lieltirgotava

J. Vikmanis

Blaumaņa ielā 42/44.

AKC. SAB.

«Moriz Feitelberg»

Brīvības bulv. 3. Brīvības ielā 67.

Vienmēr sezonas jaunumi.
Modes preču nams.

Elektrisko būvju sabiedrība

J. Perls un F. Marienfelds

RĪGĀ.

m. Kēniņu ielā 17. Marijas ielā 28.